

Банкарски сектор је чинио 91,2 одсто укупног финансијског сектора Србије на крају 2016. године, чиме је наше финансијско тржиште остало изразито банкоцентрично. Другим речима, до капитала је скоро немогуће доћи осим у банкама.

Осим банака сектор осигурања чини 6,1 одсто финансијског сектора са 216 милијарди динара, добровољни пензијски фондови 0,9 одсто са имовином од свега 33 милијарде динара, а сектор лизинга са 66 милијарди динара је чинио 1,9 одсто финансијског тржишта. Инвестициони фондови у Србији су толико занемарљиви да су на нивоу статистичке грешке.

Као контраст томе, укупна актива банака је износила 3.242 милијарде динара, наспрам укупне aktive целог финансијског сектора од 3.556 милијарди динара или 84,6 одсто БДП-а.

Банкарским сектором суверено владају стране банке са 70 одсто учешћа у укупној активи, што је чак и благи раст у односу на претходне године. Државне банке чине 15,8 одсто, а приватне домаће банке које су ослонац свих развијених привреда у Србији заузимају тек 5,5 одсто тржишта. Ово ће се вероватно значајно променити након продаје Комерцијалне банке чији је држава највећи акционар и која заузима 13 одсто тржишта. Уколико би страни власник купио Комерцијалну, што је вероватно, страни капитал би контролисао више од четири петине банкарског, а самим тим и укупног финансијског тржишта у Србији.

Међу страним банкама доминирају две италијанске банке, Интеза и Уникредит, са укупно 24,8 одсто тржишта, затим три аустријске Рајфајзен, Ерсте и Адико, са 13,9

одсто. Најбројније су грчке банке, а њих четири држе 11,3 одсто тржишта. Значајно учешће имају још и три француске банке са 9,2 одсто тржишног колача.

Банке су у прошлој години оствариле највећу добит још од 2011. године, око 150 милиона евра. У складу с тим су поправљени показатељи профитабилности, али је то и даље далеко од великих приноса из времена пре кризе.

Најважнији приход банака биле су каматне марже које су износиле 70,4 одсто пословних прихода. У 2015. години рецимо каматна маржа је износила 70,7 одсто прихода, а 2013. 72,6 одсто тако да је видљив утицај пада каматних стопа на зараду банака. Оно што је такође видљиво је и смањење трошкова за запослене што отпуштањем што смањењем плата. Тако су на крају 2016. расходи за запослене износили 37,7 одсто пословних расхода, а рецимо 2011. године ови расходи су били на нивоу 42 одсто укупних пословних расхода.

Најважнији елемент профита банака у прошлој години били су мањи трошкови отписа проблематичних кредита. Уз продају НПЛ-ова другим фирмама удео лоших кредита у укупним је пао на 17 одсто на крају 2016. са 21,6 одсто на крају 2015. године. То је на пример ниво проблематичних кредита из 2011. године. Према подацима Народне банке за 72,9 одсто проблематичних кредита банке су исправиле вредност, што значи да је призната њихова стварна вредност која је далеко мања од номиналне. Такође, банке су издвојиле резервисања за 19 одсто већа од износа проблематичних кредита. Приметно је да су од 2011. године банке увеле много конзервативнију процену ризика тако да су новоодобрени кредити углавном неризични.

Занимљиво је да је на крају прошле године учешће кредита грађанима достигло рекордан ниво у последњих 10 година. Од укупног износа кредита 41,4 одсто је дато грађанима. О коликом скоку се ради говори податак да је 2011. године удео грађанства у укупним кредитима био 32,4 одсто. Стамбени кредити износе 17,9 одсто укупних кредита које су банке одобриле што је више него било којој грани привреде. Највеће учешће у банкарским кредитима има индустрија са 16,5 одсто и трговина са 14,3 одсто. Ово указује и на то да банке не играју једну од главних улога у свакој економији, а то је дистрибуција капитала од оних који штеде ка онима који инвестирају, а то је пре свега привреда. Зато ће према мишљењу стручњака главни задатак државе, и то не само наше, бити да преусмери бар део штедње становништва која у Србији износи преко девет милијарди евра у привреду.

Лизинг све профитабилнији

На тржишту лизинга је према извештају НБС за 2016. годину пословало 16 лизинг кућа. Од тога осам у страном власништву, док је од осталих осам седам у власништву банака које контролише инострани капитал. Укупна актива лизинг кућа је износила 66,3 милијарде динара, а укупан капитал 8,4 милијарде динара. Лизинг је у 2016. забележио изузетан раст профитабилности, па је принос на активу износио 2,05 одсто, што је три пута више него у 2015. Принос на капитал је износио чак 16 одсто, што је три пута више од приноса од 5,39 одсто у 2015. години. Укупна добит целог сектора у 2016. износила је 1,1 милијарду динара, а од 16 кућа три су забележиле губитак.

Показатељи профитабилности

Принос на активу у банкарском сектору (РОА), то јест однос профита и ангажованих средстава, на крају 2016. био 0,7 одсто, што је 2,5 пута више него 2015. године, када је РОА износио 0,3 одсто или чак седам пута више него 2014. године када је био свега 0,1 одсто, из чега се види колико су банке подигле своје пословне перформансе. Али, власнике и акционаре банака највише занима принос на уложени капитал и ту је такође остварен значајан раст у односу на претходне године. Остварени принос на капитал (РОИ) у 2016. износио је 3,4 одсто, више него двоструко више него у 2015. када је био 1,6 одсто. У 2014. години принос на капитал је износио 0,6 одсто, док је 2013. године био у минусу.

(Данас)